

INSTRUKCJA MINISTRÓW KOMUNIKACJI I GOSPODARKI KOMUNALNEJ

z dnia 15 września 1964 r.

w sprawie obliczania obciążenia dróg lokalnych oraz ustalania wielkości udziału uspołecznionych jednostek gospodarczych w kosztach inwestycji drogowych i utrzymania dróg lokalnych.

Na podstawie § 4 uchwały nr 257 Rady Ministrów z dnia 19 lipca 1963 r. w sprawie udziału uspołecznionych jednostek gospodarczych w kosztach inwestycji i utrzymania dróg lokalnych oraz udziału dokonujących przewozu w kosztach wzmocnienia i naprawy mostów i wiaduktów drogowych na drogach publicznych (Monitor Polski Nr 68, poz. 335) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Stosownie do przepisów § 2 ust. 1 i § 3 ust. 4 uchwały nr 257 Rady Ministrów z dnia 19 lipca 1963 r. w sprawie udziału uspołecznionych jednostek gospodarczych w kosztach inwestycji i utrzymania dróg lokalnych oraz udziału dokonujących przewozu w kosztach wzmocnienia i naprawy mostów i wiaduktów drogowych na drogach publicznych (Monitor Polski Nr 68, poz. 335) wysokość udziału uspołecznionej jednostki gospodarczej w kosztach inwestycji drogowych oraz utrzymania dróg lokalnych oblicza się na podstawie następującego wzoru:

$$X = \frac{q}{Q} \cdot K,$$

w którym:

X — oznacza wysokość udziału uspołecznionej jednostki gospodarczej w kosztach inwestycji drogowych lub utrzymania drogi lokalnej,

q — oznacza obciążenie ruchem danej drogi lokalnej, wywołanym działalnością określonej uspołecznionej jednostki gospodarczej, w tonach na dobę, obliczone jako obciążenie średnie dobowe w roku kalendarzowym,

Q — oznacza obciążenie ogólne ruchem drogowym danej drogi lokalnej w tonach na dobę, obliczone jako obciążenie średnie dobowe w roku kalendarzowym,

K — oznacza ogólny koszt inwestycji drogowej lub roczny koszt robót związanych z konserwacją i odnową nawierzchni danej drogi lokalnej.

2. Stosownie do przepisu § 3 ust. 1 uchwały nr 257 Rady Ministrów z dnia 19 lipca 1963 r. udział uspołecznionej jednostki gospodarczej w kosztach utrzymania dróg publicz-

nych oblicza się tylko w tym wypadku, gdy iloraz $\frac{q}{Q}$ będzie większy niż 0,25.

§ 2. 1. Obciążenie ogólne ruchem drogowym (Q) może być obliczane dwiema metodami:

- 1) metodą średniej arytmetycznej dobowego obciążenia drogi (§ 3 ust. 1),
- 2) metodą średniej ważonej dobowego obciążenia drogi (§ 3 ust. 2).

2. Obciążenie ogólne ruchem drogowym (ust. 1) drogi lokalnej w tonach ustala się na podstawie pomiaru ruchu drogowego, dokonywanego przez 6 dni w roku (doby pomiarowe) w okresie pomiędzy 1 maja a 31 października danego roku kalendarzowego.

3. Za dobę pomiarową uważa się okres od godziny 6 rano każdego dnia do godziny 6 rano dnia następnego.

4. Pomiar ruchu drogowego przeprowadza się w ciągu jednej doby pomiarowej w miesiącu, przy czym w każdym miesiącu przeprowadza się go w innym dniu tygodnia, tak aby wszystkie dni tygodnia z wyjątkiem niedziel były objęte pomiarem.

5. Metodę obliczania obciążenia ogólnego drogi (ust. 1), ilość punktów pomiarowych na danej drodze, ich rozmieszczenie oraz dzień pomiaru ustala właściwy zarząd drogi; dzień pomiaru powinien być najbardziej typowy dla ruchu na danej drodze.

6. Szczegółowy sposób przeprowadzania pomiarów ruchu drogowego i ustalania obciążenia ogólnego drogi ruchem drogowym określony jest w załączniku do niniejszej instrukcji.

§ 3. 1. Obliczanie metodą średniej arytmetycznej ogólnego dobowego obciążenia drogi polega na pomiarach ruchu drogowego w jednym punkcie drogi; w tym wypadku średnie dobowe obciążenie drogi lokalnej w tonach oblicza się jako średnią arytmetyczną wyników pomiarów dokonanych we wszystkich 6 dobach pomiarowych.

Przykładowy sposób obliczania ogólnego średniego obciążenia dobowego drogi metodą średniej arytmetycznej:

Pomiary z 6 dób wyniosły na dobę: 100 t, 150 t, 180 t, 200 t, 270 t i 140 t. Średnia arytmetyczna obciążenia drogi lokalnej (Q) wynosi:

$$\frac{100 + 150 + 180 + 200 + 270 + 140}{6} = 173 \text{ t/dobę (po zaokrągleniu).}$$

2. Obliczanie metodą średniej ważonej ogólnego dobowego obciążenia drogi polega na pomiarach ruchu drogowego

go w więcej niż jednym punkcie pomiarowym; w tym wypadku średnie obciążenie dobowe uzyskane z pomiaru w poszczególnych punktach pomiarowych metodą średniej arytmetycznej (w ciągu 6 dni) mnoży się przez ilość kilometrów odcinka drogi, na którym istnieje takie samo obciążenie ruchem jak w punkcie pomiarowym. Sumę otrzymanych wartości ze wszystkich punktów pomiarowych na drodze lokalnej dzieli się przez ilość kilometrów całej drogi lokalnej.

Przykładowy sposób obliczania ogólnego średniego obciążenia dobowego drogi metodą średniej ważonej:

Na drodze lokalnej o długości 15 km ustalono 3 punkty pomiarowe, z których obciążenie ruchem w 1 punkcie jest typowe dla odcinka o długości 7 km, w 2 punkcie — dla odcinka o długości 5 km i w 3 punkcie — dla odcinka o długości 3 km. Wynikające z pomiarów metodą średniej arytmetycznej (w ciągu 6 dni) obciążenie wynosi:

- 1) w punkcie 1 — 240 t/dobę dla odcinka 7 km,
- 2) w punkcie 2 — 160 t/dobę dla odcinka 5 km,
- 3) w punkcie 3 — 300 t/dobę dla odcinka 3 km.

Średnia ważona ogólnego obciążenia drogi lokalnej (Q) wyniesie:

$$\frac{(240 \times 7) + (160 \times 5) + (300 \times 3)}{15} = 225 \text{ t/dobę (po zaokrągleniu).}$$

§ 4. 1. Obliczenie obciążenia drogi ruchem drogowym wywołanym działalnością uspołecznionej jednostki gospodarczej na danym odcinku drogi lokalnej (q) następuje na podstawie uzyskanej przez zarząd drogi od tej jednostki deklaracji zawierającej:

- 1) jeżeli chodzi o istniejące zakłady uspołecznionej jednostki gospodarczej — przewidywane ilości dowożonych i wywożonych surowców, półfabrykatów, produktów, maszyn i odpadów, wyrażone w tonach za okres roku kalendarzowego,
- 2) jeżeli chodzi o zakłady będące w budowie — dane wymienione w pkt 1, oparte na planowanej eksploatacji zakładu po wybudowaniu,
- 3) ciężar w tonach całego własnego i obcego taboru transportowego, przewożącego ładunki określone w pkt 1,
- 4) obciążenie drogi ruchem drogowym wywołanym przez dowożenie i odwożenie pracowników zakładu.

2. W razie nieuzyskania deklaracji (ust. 1) lub wątpliwości co do zawartych w niej danych obliczenie obciążenia drogi następuje w sposób określony w § 2.

§ 5. Dla obliczenia obciążenia drogi ruchem drogowym wywołanym przez dowożenie i odwożenie pracowników zakładu (§ 4 ust. 1 pkt 4) należy średnią liczbę pracowników dojeżdżających pojazdami w ciągu doby pomnożyć przez 0,3t; otrzymany iloczyn obejmować będzie również ciężar samochodów przewożących pracowników.

§ 6. 1. Dane, o których mowa w § 4 ust. 1, w stosunku do istniejących dróg należy uzyskać od uspołecznionej jednostki gospodarczej w terminie do dnia 15 czerwca roku poprzedzającego rok obliczeniowy.

2. W stosunku do uspołecznionych jednostek gospodarczych posiadających własną bocznice kolejową odlicza się przewidywaną średnią dobową ilość masy towarowej przewożonej koleją.

§ 7. Ustalony na podstawie danych, o których mowa w § 4 ust. 1, ciężar rocznych przewozów dzieli się przez 365 dni dla zakładów o ruchu ciągłym lub przez 300 dni dla zakładów nie pracujących w niedziele i święta. Otrzymany iloraz stanowi średnie dobowe w danym roku kalendarzowym obciążenie ruchem drogowym określonego odcinka drogi lokalnej przez uspołecznioną jednostkę gospodarczą (q).

§ 8. 1. Podstawę do obliczania wysokości kosztu inwestycji drogowej lub rocznego kosztu robót związanych z konserwacją i odnową nawierzchni drogi lokalnej (K) stanowi dokumentacja projektowo-kosztorysowa.

2. Dla obliczania kosztów związanych z konserwacją i odnową nawierzchni drogi przyjmuje się średni roczny koszt robót związanych z utrzymaniem danej drogi lokalnej łącznie z jej częściami składowymi i przynależnościami oraz koszt odnowy nawierzchni na danym odcinku drogi, rozłożony na poszczególne lata okresu między dwiema odnowami.

§ 9. 1. Obliczony według wzoru podanego w § 1 udział uspołecznionej jednostki gospodarczej w kosztach utrzymania drogi lokalnej stanowi roczny ryczałt przewidziany w § 3 ust. 2 uchwały nr 257 Rady Ministrów z dnia 19 lipca 1963 r.

2. Ryczałt obowiązuje przez okres 5 lat.

3. W razie nieustalenia ryczałtu na następny okres 5-letni, obowiązuje ryczałt dotychczasowy.

§ 10. Jeżeli do udziału w kosztach inwestycji drogowych lub w kosztach utrzymania dróg obowiązanych jest kilka uspołecznionych jednostek gospodarczych, udział ten ustala się dla każdej uspołecznionej jednostki gospodarczej oddzielnie.

§ 11. Zarząd drogi obowiązany jest udostępnić do wglądu zainteresowanej uspołecznionej jednostce gospodarczej, na jej żądanie, wszelką dokumentację i obliczenia stanowiące podstawę do ustalenia wysokości udziału tej jednostki w kosztach wymienionych w § 1.

§ 12. Instrukcja wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Komunikacji: *P. Lewiński*

Minister Gospodarki Komunalnej: *S. Sroka*

Załącznik do instrukcji Ministrów Komunikacji i Gospodarki Komunalnej z dnia 15 września 1964 r. (poz. 311).

SZCZEGÓŁOWY SPOSÓB PRZEPROWADZANIA POMIARÓW RUCHU DROGOWEGO I USTALANIA OBCIĄŻENIA OGÓLNEGO DROGI RUCHEM DROGOWYM

1. Pomiaru wykonywane są przez obserwatorów notujących pojazdy drogowe przejeżdżające po drodze w punkcie pomiarowym, niezależnie od kierunku jazdy.

2. Pojazdy notuje się na formularzach zawierających następujące rubryki:

- 1) nr punktu pomiarowego,

- 2) nazwa drogi lub odcinka drogi,
- 3) data pomiarów (dzień, miesiąc, rok),
- 4) godziny pomiarów (6—14, 14—22 i 22—6),
- 5) stan pogody w czasie pomiarów,
- 6) imię i nazwisko oraz stanowisko służbowe przeprowadzającego pomiary,
- 7) dane o nawierzchni drogi (rodzaj nawierzchni, szerokość jezdni-korony, rok budowy bądź odnowy, stan gładkości nawierzchni, powierzchnia wyremontowanej nawierzchni w m² na 1 km drogi),
- 8) grupy pojazdów.

3. Każdy pojazd powinien być zapisany w kolumnie formularza dotyczącej odpowiedniej grupy pojazdów. Zapisu

dokonyuje się w formie kreski pionowej (jedna kreska dla jednego pojazdu). Kreski łączy się w wiązki, powstające przez przekreślenie 4 kreski pionowych jedną kreską poziomą. Wiązka oznacza 5 pojazdów.

4. Dokonywane na formularzu zapisy oddziela się co jedną godzinę pomiarową kreską poziomą.

5. Liczbę pojazdów sumuje się według godzin pomiarowych, a następnie dla całej doby pomiarowej.

6. Otrzymane sumy pojazdów w każdej grupie przelicza się na obciążenie w tonach według współczynników określonych w podanej niżej tabeli, po czym sumuje się uzyskane wyniki. Otrzymany rezultat stanowić będzie obciążenie ogólne drogi ruchem drogowym w tonach w ciągu jednej doby pomiarowej.

Tabela

Grupa pojazdów	Rodzaje pojazdów	Waga pojazdu przyjmowana do obliczenia obciążenia drogi w tonach
1	2	3
a b	Rowery bez silnika pomocniczego Rowery z silnikiem pomocniczym i motorowery	nie uwzględnia się
c	Motocykle z przyczepą lub bez, skutery oraz motocykle trzykołowe	0,25 t
d	Samochody osobowe do 9 miejsc łącznie z kierowcą oraz mikrobusy	1,5 t
e	Furgonetki o ładowności do 1000 kg z przyczepą lub bez przyczepy	2,0 t
f	Samochody ciężarowe o ładowności 1001—3000 kg z przyczepą lub bez przyczepy	5,0 t
g	Samochody ciężarowe o ładowności przekraczającej 3000 kg bez przyczepy, ciągniki z naczepą lub bez, ciągniki z jedną przyczepą	6,0 t
h	Samochody ciężarowe o ładowności przekraczającej 3000 kg z jedną lub wieloma przyczepami, ciągniki z naczepą i jedną lub wieloma przyczepami, ciągniki z wieloma przyczepami	12,0 t
i	Ciągniki rolnicze z przyczepą lub bez oraz maszyny samobieżne (walce, buldożery, dźwigi itp.)	3,0 t
j	Autobusy (autokary) i trolejbusy z przyczepą lub bez	10,0 t
k	Tramwaje przebiegające po drogach z wagonami przyczepnymi lub bez	nie uwzględnia się
l	Pojazdy zaprzęgowe (wozy konne)	0,9 t